

السنة الحادية عشر

● مشخصات سوره:

- ◁ ترتیب نزول: ۴۹
- ◁ ترتیب چینش: ۲۸
- ◁ تعداد آیات: ۸۸
- ◁ تعداد کلمات: ۱۴۴۳
- ◁ تعداد حروف: ۵۹۳۳
- ◁ چهاردهمین سوره دارای حروف مقطعه
- ◁ مفصلترین اشاره به حضرت موسی علیه السلام
- ◁ نام دیگر سوره: سوره موسی و فرعون

● مقدمه:

﴿ قصص: ﴾

﴿ مفهوم

﴿ ابعاد قصه:

﴿ خبری

﴿ مخبری

﴿ ماهیت قصص

﴿ آثار قصص:﴾

﴿ تثبیت قلب حضرت

﴿ وعظ و موعظه

﴿ تفکر و تدبیر

﴿ عبرت گیری

« اسلوب قصص:

- « ابتدا چکیده سپس شرح
- « ابتدا سرانجام سپس شروع
- « شروع ناگهانی و بدون مقدمه
- « ابتدا تمثیل سپس ادامه

« نکات تکمیلی قصص:

« قطعات داستانی قرآن: ۲۰۸

« سور حاوی قصه: ۶۳ سوره

« فراوانی سور: اعراف، بقره، آل عمران

« فراوانی افراد: موسی، ابراهیم، عیسی

﴿ فضای نزول: ﴾ ایمان اقلیت

﴿ کفر اکثریت

﴿ محتوای سوره: ﴿ قدرت باطل

﴿ پیروزی نهایی حق

﴿ اثر سوره: تسلی: ﴿ نصرت الهی (غیردقیق)

﴿ ولایت الهی (دقیق)

● آیه شریفه ۳

﴿ بالحق:﴾

﴿ فرستنده: خداوند:﴾ حق است

﴿ به حق می خواند

﴿ آورنده: ملائک

﴿ گیرنده: پیامبر:

﴿ حق است

﴿ به حق می گیرد

﴿ موضوع

● آیه شریفه ۴

﴿ عملکرد و هویت فرعون:

﴿ علا فی الارض

﴿ جعل اهلها شیعا:

﴿ ضرورت تبعیت همه از فرعون

﴿ هر گروه دارای یک رهبر

﴿ عدم امکان تجمع و کودتا

﴿ يستضعف طائفه:

﴿ قبطی

﴿ سبطی:

﴿ عدم اجازه بازگشت

﴿ استثمار شدید

﴿ ذبح پسران

﴿ استحیاء دختران

﴿ کان من المفسدین

● آیه شریفه ۶

﴿ چرایی استعمال متکلم مع الغير

﴿ تعظیم ربوبیت

﴿ وجود مدبرات امر

﴿ وحدت گذشته، حال و آینده

﴿ متعلق اراده:﴾

﴿ نمَن...:﴾ معنای منت

﴿ فی الارض

﴿ نجعلهم ائمه

﴿ نجعلهم الوارثین

﴿ نمکن لهم فی الارض

﴿ نری فرعون...:﴾ اصل موضوع

﴿ تحقق موضوع

« تطبیق آیه بر حضرت صاحب ارواحنا فداء و عجل الله فرجه:

« اصل تطبیق

« روایات:

« کلی: فهذه الآية جاریه...

« موردی: هذا من الذين...

« عدم انحصار در مصداق خاص

● آیه شریفه ۷

﴿ وحی به غیر انبیاء:

﴿ اسلام همه موجودات

﴿ تسبیح همه موجودات

﴿ سجده همه موجودات

﴿ تحمید و تسبیح همه موجودات

﴿ اطاعت و انقیاد همه موجودات

« اوحینا:

« ماهیت

« طرق استقرار عدل و عقل:

« تجهیز بشر به فطرت

ارسال رسل

« باز کردن راه توبه

« مجازات خاطیان...

« انواع افراد از جهت درک و عمل:

« دیدن و شنیدن دارد + عمل دارد

« دیدن و شنیدن دارد + عمل ندارد

« دیدن و شنیدن ندارد + عمل دارد

« دیدن و شنیدن ندارد + عمل ندارد

« نقطه مقابل وحی عملی: تردید در فکر و عمل

﴿ محتوای وحی: ﴾

﴿ ۲ امر: ﴾

﴿ ارضعیه

﴿ القیه

﴿ ۲ نهی: ﴾

﴿ لا تخافی

﴿ لا تحزنی

﴿ ۲ بشارت: ﴾

﴿ رادوه الیک

﴿ جاعلوه من المرسلین

● آیه شریفه ۱۰

﴿ فارغا:

﴿ فارغ از عقل

﴿ فارغ از وحی

﴿ فارغ از غیر فرزندان

﴿ فارغ از حزن و خوف: نظر صحیح

● آیه شریفه ۱۱

﴿ قصّیه:

﴿ مفهوم: از قصّ

﴿ دلیل: وحی عملی

﴿ درس: انجام وظیفه:

﴿ حضرت مریم علیها السلام

﴿ حضرت موسی علیه السلام

● آیه شریفه ۱۳

﴿ فرددناه:

﴿ چرایی: وعده «رادوه»

﴿ غایت:

﴿ تقرر عینها

﴿ لا تحزن

﴿ لتعلم ان وعد الله حق:

﴿ روند

﴿ ریشه: رب+تحقق وعده

● آیه شریفه ۱۴

﴿ ویژگی حضرت قبل نبوت:

﴿ مصداق:

﴿ حکم

﴿ علم

﴿ ریشه: احسان

● آیات شریفه ۱۵، ۱۶ و ۱۷

﴿ قتل قبّطی: ﴾

﴿ ماهیت عمل: ﴾

﴿ دفاع مشروع

﴿ عمل غیرکشنده

﴿ عدم قصد قتل

﴿ هویت مقتول: ﴾

﴿ عام

﴿ خاص

﴿ واکنش حضرت: قال:﴾

﴿ هذا من عمل الشيطان﴾

﴿ رب انی ظلمت نفسی:﴾

﴿ عدم ظلم به قبطی﴾

﴿ ظلم به خودم﴾

﴿ معنای ظلم﴾

﴿ رب بما انعمت:

﴿ بما:

﴿ بآء سببیت

﴿ بآء قسم

﴿ بآء قسم استعطافی

﴿ مجرمین: ﴿ سبطی غوی مبین

﴿ فرعون و قومش

﴿ مطلق مجرمین

﴿ نکته آیه

● آیه شریفه ۱۹

﴿ قال:

﴿ سبطی: غیر صحیح

﴿ پاسخ:

﴿ عبارت به سبطی نمی خورد

﴿ «نبطش به» نگفت

﴿ قبطنی: صحیح

● آیه شریفه ۲۴

﴿ خیر:

﴿ اصل مال

﴿ مال حلال (طعام): مصادیق:

﴿ اتنا غذائنا

﴿ لاتخذت علیه اجرا

﴿ من خیر

● آیه شریفه ۲۶

﴿ القوی الامین:﴾

﴿ مفهوم

﴿ نمونه ها

﴿ نحوه احراز:

﴿ قوی

﴿ امین

● آیه شریفه ۲۷

﴿ استجاب دعاهاى حضرت:

﴿ رب انى لما انزلت...:

﴿ موقت: لیجزیک اجر...:

﴿ دائم: على ان تاجرني...:

﴿ رب نجنى...: نجوت من القوم...:

﴿ عسى ربى...: انكحك احدى...:

● آیه شریفه ۳۰

﴿ نودی:

﴿ الشجره

﴿ شاطئ

﴿ وادی الایمن

﴿ البقعہ المبارکہ

● آیه شریفه ۳۲

﴿ وَاَضْمَمَ الْيَكُ جَنَاحُكَ... ﴾

﴿ دست باز شده از ترس را جمع کن

﴿ عزم را جزم کن و نترس

﴿ کنایه از عدم نگرانی

﴿ تواضع در قبال مومنین

﴿ امر به عدم اضطراب

● آیه شریفه ۳۵

﴿ بآیاتنا: ﴾

﴿ متعلق: ﴾

﴿ فلا یصلون ﴾

﴿ غالبون ﴾

﴿ چرایی جمع: ﴾

﴿ ناظر به اجزاء معجزات ﴾

﴿ معجزات بالقوه و بالفعل ﴾

● آیه شریفه ۳۶

﴿ پاسخ فرعونیان:

﴿ ما هذا الا سحر

﴿ مفتری

﴿ ما سمعنا بهذا: هذا:

﴿ صحیح: ادعای نبوت

﴿ غیر صحیح: معجزات حضرت

● آیه شریفه ۳۷

﴿ پاسخ حضرت:

﴿ ادعا:

﴿ اثبات توحید: ربی

﴿ ادعای نبوت: من عنده

﴿ استدلال:

﴿ ربی اعلم...

﴿ وجود معجزات

﴿ تهدید:

﴿ من تكون له عاقبه الدار

﴿ لا یفلح الظالمون

● آیه شریفه ۳۸

﴿ سخن و ادعای فرعون:

﴿ به ملا: ما علمت لكم ...:

﴿ عدم وجدان غیر دال بر عدم وجود: غیر صحیح

﴿ مجنون خواندن حضرت

﴿ لاظنه من الكاذبين

﴿ عدم قصد جدی

﴿ عدم وجدان دال بر عدم وجود: صحیح

﴿ به هامان: فاجعل لی صرحا لعلی ...

﴿ معنای صرح

﴿ ریشه این نگاه

﴿ غایت ساخت

﴿ زمان موضوع

﴿ به حضرت: انی لاظنه من الکاذبین

● آیه شریفه ۳۹

﴿ برخی مصادیق استکبار:

﴿ خودمحور پنداری

﴿ به رخ کشیدن زرق و برق مادی

﴿ ارباب و تهدید دیگران

﴿ تطمیع انسانها

﴿ تحقیر همراه با جنگ روانی...

● آیه شریفه ۴۱

﴿ جعلناهم: ﴿

﴿ اضلال ابتدائی نداریم برخلاف هدایت

﴿ اضلال ثانوی داریم

﴿ عمل خداوند:

﴿ فتح

﴿ امساک: ﴿ عدم هدایت

﴿ استدراج

﴿ يدعون الى النار:

﴿ مجاز: يدعون الى المعاصي التي توجب ارتكابها دخول النار

﴿ عدم مجاز:

﴿ و اما القاسطون فكانوا لجهنم حطباً

﴿ فاتقوا النار التي وقودها الناس و الحجاره

﴿ ثم في النار يسجرون

● آیه شریفه ۴۴

﴿ و ما كنت بجانب الغربي... ﴾

﴿ موارد مشابه

﴿ طرق بیان:

﴿ خبری که نمی دانستی

﴿ خبر از جایی که آنجا نبودی

﴿ اثر بیان

● آیه شریفه ۴۷

﴿ لولا ان تصيبهم:

﴿ ریشه: قاعده عقلی

﴿ ماهیت: ضرورت نبوت:

﴿ ناظر به دنیا

﴿ ناظر به عقبی:

﴿ ادعای مومنان

﴿ ادعای مشرکان

● آیه شریفه ۴۸

﴿ تکرار قالوا:﴾

﴿ سحران تظاهرا:﴾

﴿ قرآن و تورات: صحیح

﴿ دو پیامبر: غیر صحیح

﴿ انا بكل کافرون:﴾

﴿ اصل نبوت

﴿ کل کتب و انبیاء

● آیه شریفه ۵۰

﴿ ان الله لا يهدي القوم الظالمين:

﴿ مصداق ظلم: پیروی از هوی

﴿ مجازات ظالمان: عدم هدایت

﴿ دلیل قید ظالم: تعلیق حکم بر وصف

● آیه شریفه ۵۴

﴿ مرتین: ﴾

﴿ ایمان به انبیاء و کتب:

﴿ خودشان

﴿ جدید

﴿ ایمان به نبی جدید:

﴿ پیش از بعثت

﴿ پس از بعثت

● آیات شریفه ۵۴ و ۵۵

﴿ عملکرد مومنان اهل کتاب:

﴿ صبروا: ایمان و صبر

﴿ یدرئون بالحسنه السيئه: برخورد با متعدی:

﴿ بیرونی

﴿ درونی

﴿ مما رزقناهم ینفقون:

﴿ ریشه انفاق

﴿ حیطه انفاق

« اذا سمعوا اللغو اعرضوا عنه:

« به اعتبار افراد:

« عوام اهل ایمان

« خواص اهل ایمان:

« اعراض می کنند

« سراغشان نمی آید

« ریشه اعراض

« نتیجه اعراض

● آیه شریفه ۵۶

﴿ انواع انسانها:

﴿ نامی بالفعل، حیوان بالقوه

﴿ نامی بالفعل، حیوان بالفعل ، انسان بالقوه

﴿ نامی بالفعل، حیوان بالفعل، انسان بالفعل، ملک بالقوه

﴿ نامی بالفعل، حیوان بالفعل، انسان بالفعل، ملک بالفعل

﴿ نبی همه چیز را نمی داند

﴿ خدا همه چیز را می داند

﴿ پاسخ شبهه شان نزول آیه شریفه ۵۶:﴾

﴿ عدم ارتباط با سیاق آیات

﴿ فقدان اجماع ادعایی

﴿ تشویش در اسناد روایات

﴿ بی توجهی به معارضات فراوان

﴿ ریشه اصلی: ستیز با امیرالمومنین علیه السلام

● آیه شریفه ۵۷

﴿ عملکرد قریش در قبال امنیت:

﴿ کفرورزی

﴿ تبدیل کعبه به بتخانه

﴿ شرابخواری کنار زمزم

﴿ تبدیل کعبه به محل شراب و قمار

﴿ چرخش تولیت کعبه میان شرابخواران

﴿ اشکال کفار: ﴾

﴿ علمی: ما سمعنا بهذا

﴿ عملی: نتخطف:

﴿ عدم صحت ادعا:

﴿ وجود امنیت جانی

﴿ وجود امنیت اقتصادی:

﴿ موید

﴿ شرایط شهر مکه

﴿ اولویت شناسی:﴾

﴿ کم اهلکنا من قریه...۵۸﴾

﴿ و ما اوتیتهم من شی...۶۰﴾

﴿ و ربک یخلق ما یشاء...۶۸﴾

● آیه شریفه ۵۸

﴿ اَلَّا قَلِيلًا ﴾

﴿ استثناء از ساکنان

﴿ استثناء از مساکن

﴿ استثناء از سکونت

● آیہ شریفہ ۶۵

﴿ تکرار نداء:

﴿ الہی:

﴿ فيقول اين شركائي...:

﴿ ضلّ من تدعون الا اياه

﴿ اغويناهم كما غوينا

﴿ فيقول ماذا اجبتم...:

﴿ غيرالہی: قيل ادعوا شركائكم...:

« سوال قیامت در مورد نبوت:

« از انبیاء: یوم یجمع الله الرسل...

« از مردم: فیکول ماذا اجبتم المرسلین « از

انبیاء و مردم: فلنسئلن الذین...

● آیه شریفه ۷۰

﴿ چرایی لا اله الا الله:

﴿ له الحمد:

﴿ فی الاولی

﴿ الآخره

﴿ له الحكم

﴿ الیه ترجعون

● آیه شریفه ۷۵

﴿ شهید:﴾

﴿ تنوع شهود

﴿ شرط شهادت

﴿ تکمله

● آیه شریفه ۷۶

﴿ ویژگی قارون:

﴿ پسر خاله یا پسر عموی حضرت

﴿ دانشمند تورات شناس

﴿ جزء ۷۰ نفر حاضر در طور

﴿ ثروتمند مخالف حضرت

● آیات شریفه ۷۷ و ۷۶

﴿ توصیه قوم به قارون:

﴿ لا تفرح:

﴿ انواع فرح:

﴿ ممدوح

﴿ مذموم

﴿ و ابتغ فیما اتاک الله...

« و لا تنس نصیبک من الدنیا:

« استفاده به قدر سهم و بقیه امانت الهی

« استفاده از سلامتی، قوت و ... برای آخرت

« رها نکردن دنیا و بهره هدفمند از آن

« احسن کما احسن الله الیک:

« احسان زائد نعمت الهی

« تبعیت از اعطاء بدون استحقاق الهی

« لا تبغ الفساد فی الارض

● آیه شریفه ۷۸

﴿ لَا يُسْئَلُ... ﴾

﴿ چرایی: علم الهی

﴿ زمان:

﴿ دنیا: عذاب استیصال

﴿ عقبی: دوزخ

﴿ مواقف قیامت

﴿ سوال سرزنشی نه تحقیقی

● آیات شریفه ۸۰ و ۷۹

﴿ واکنش مردم:

﴿ دنیا طلبان قائل به آخرت: یا لیت لنا...:

﴿ دلیل اعتقاد به آخرت

﴿ انواع آرزو

﴿ آخرت طلبان: ویلکم ثواب الله خیر...:

﴿ اوتوا العلم

﴿ شرط لازم: ایمان و عمل صالح

﴿ شرط کافی: صبر

● آیه شریفه ۸۳

﴿ وِیْژَکِی وَاٰرْثٰنَ بَہِشْتِ:

﴿ لَا یْرِیْدُوْنَ عَلَوا:

﴿ لَا یْرِیْدُوْنَ

﴿ نَکْرَہَ بُوْدُنَ عَلَو

﴿ وَ لَا فِساْدَا

﴿ وَ الْعٰقِبَہَ لِّلْمُتَّقِیْنَ

● آیه شریفه ۸۳

﴿ جمع بودن سیئات:

﴿ فزونی مسیئین و قلت محسنین

﴿ تفاوت ریشه حسنه و سیئه

﴿ ضرورت تکرار سیئه

● آیه شریفه ۸۵

« چرایی دلالت معاد بر مکه:

« آیات دال بر مصائب بنی اسرائیل

« آیات دال بر مشکلات حضرت موسی علیه السلام

« شباهت دو موضوع و وعده های خداوند

« شباهت جریان و روش دو پیامبر

● آیات شریفه ۸۷ و ۸۶

﴿ مراحل بعثت:

﴿ اخذ وحی: یلقى الیک الكتاب

﴿ براءت از کفار: فلا تكونن ظهیرا للکافرین

﴿ صلابت در کار: لا یصدنک عن آیات الله

﴿ دعوت دیگران: ادع الی ربک

﴿ اخلاص در عقیده و عمل: لا تكونن من المشرکین

● آیات شریفه ۸۸ و ۸۷

﴿ دستورات:

﴿ و لا یصدنک عن آیات الله

﴿ و ادع الی ربک

﴿ و لا تكونن من المشرکین

﴿ و لا تدع مع الله الها آخر:

﴿ ویژگی ها:

﴿ لا اله الا هو

﴿ كل شى هالك الا وجهه:

﴿ معنای وجه

﴿ معنای هالك

﴿ له الحكم:

﴿ انواع: تكوينى و تشريعى

﴿ بستر: فى الاولى والاخره

﴿ اليه ترجعون

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب
العالمين